

Nr 46

Av herr Lundström, *angående viss ändring i kommunala vallagen, i vad gäller utseende av suppleant för landstingsman.*

Enligt kommunala vallagen skall suppleanter för landstingsmän utses så, att för varje landstingsman inom den A-grupp för vilken han blivit vald, företages så många nya sammanräkningar, som A-gruppen erhållit platser. Dock skall minst två sådana sammanräkningar göras.

Om en landstingsman avgår under mandattiden skall länsstyrelsen enligt vad därom är stadgat i kommunala vallagen och lagen om landsting inkalla suppleanter i den ordning enligt vilken de blivit valda.

Till skillnad ifrån vad fallet är när det gäller fullmäktigesuppleanter, är landstingsmännens suppleanter alltså utsedda i samband med valet av ordinarie ledamot och begränsade till antalet.

Däriigenom kan den situationen uppkomma, att en plats i landstinget blir obesatt under längre eller kortare tid av en mandatperiod, nämligen om den ordinarie landstingsmannen avgår och förhinder föreligger för utsedda suppleanter.

Denna fråga uppmärksammades av riksdagen 1942 i anledning av en då väckt motion, vari yrkades, att kommunala vallagen skulle ändras så att suppleant för landstingsman utsåges på samma sätt som för fullmäktige, d. v. s. genom ny sammanräkning vid varje tillfälle som vakans uppstod.

Motionen var närmast föranledd av ett fall inom Örebro län, där ett partis ende suppleant av sagt sig uppdraget med resultat att partiet i fråga, såvitt avsägelsen bifölls, skulle komma att bli underrepresenterat.

I sitt yttrande över motionen anförde konstitutionsutskottet, att det inträffade måste betraktas som en enstaka företeelse, vilken hade kunnat undvikas om partiet genom att begagna sig av s. k. spaltad lista hade förvisat sig om två suppleanter för landstingsmannen i fråga. Det anförda exemplet utgjorde enligt utskottet inte tillräckligt skäl för en lagändring i motionens syfte.

I Norrbottens län inträffade emellertid under förra året den situationen, att en landstingsplats inte kunde besättas, trots att två suppleanter blivit utsedda. En av de utsedda suppleanterna har nämligen avlidit, och den andre har avflyttat från länet. Platsen kommer sålunda att vara obesatt intill utgången av den löpande mandatperioden.

Det är enligt min mening synnerligen angeläget, att sådana ändringar företages i gällande lagar, att situationer liknande de här beskrivna undvikas.

Samtidigt bör man emellertid beakta det syfte som den nuvarande ordningen har, nämligen att landstinget alltid skall kunna vara fulltaligt samlat. Denna synpunkt har självfallet inte samma styrka när det gäller fullmäktigeförsamlingarna, vilka som regel sammanträder relativt ofta. Landstingsförsamlingarna däremot sammanträder normalt endast en gång varje år.

Jag vill därför inte biträda det förslag som den tidigare omnämnda motionen innehöll med innebörd att reglerna för suppleantval för landstingsmän skulle bringas i överensstämmelse med motsvarande regler för fullmäktigeförsamlingar.

Reglerna bör i stället enligt min mening utformas så, att det nuvarande systemet, som innebär att minst två suppleanter utses samtidigt med den ordinarie ledamoten, bibehålles, men att ny sammanräkning skulle äga rum därest platsen i annat fall skulle bli obesatt på grund av förfall för utsedda suppleanter.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer jag,

att riksdagen för sin del måtte besluta om sådan ändring i kommunala vallagen, att ny sammanräkning för utseende av suppleant för landstingsman skall kunna äga rum därest plats för församlingen i annat fall skulle bli obesatt på grund av förfall för tidigare utsedda suppleanter, samt

att åt utskottet uppdraga att utarbeta härför erforderlig lagtext.

Stockholm den 23 januari 1959

Birger Lundström